

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในอดีตกรมราชทัณฑ์มีหน้าที่มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงอย่างเดียว ต่อมาได้มีการพัฒนาได้นำการแก้ไขฟื้นฟู การให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังเข้ามาผสมผสานโดยมีภารกิจหลัก ดังนี้

1. การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้ง

ดำเนินการเกี่ยวกับสุขภาพ

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจหลักในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษา หรือคำสั่งตามกฎหมายกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยให้สอดคล้องกับ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายกระทรวง หลักอาชีวศึกษา และหลักทัศนวิทยา ตลอดจน ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง ปฏิบัติอื่นใด ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย กรมราชทัณฑ์ทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุสำเร็จตามภารกิจ กรมราชทัณฑ์พยายามปรับปรุง เปลี่ยนแปลง คิดค้นและพัฒนาโปรแกรมสำหรับผู้ต้องขังมากมาย เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับการบำบัดฟื้นฟู แก้ไขพฤติกรรม และโอกาสเสี่ยงที่จะกลับมากระทำความผิดซ้ำ งานส่วนหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยทำให้ภารกิจต่างๆ ของกรมราชทัณฑ์ประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะการแก้ไขฟื้นฟูสภาพจิตใจ และพัฒนาพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมคนทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษ คืองานด้านสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังด้านการบำบัดรักษาพยาบาลทางการแพทย์ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือผู้ต้องขังที่เจ็บป่วย ทั้งทางร่างกาย และสภาพจิตใจ อีกทั้งผู้ต้องขังที่มีอาการป่วยจากการเสพสารเสพติด ซึ่งสาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมที่แออัดของจำนวนผู้ต้องขังภายในเรือนจำ จึงก่อให้เกิดภาวะเครียด การแพร่ระบาดของกลุ่มผู้ต้องขังเข้าใหม่ที่มีอาการของ

โรคภายนอก รวมทั้งด้านอนามัยความสะอาดของผู้ต้องขังทั้งร่างกายและสภาพแวดล้อม ความเหมาะสมของโภชนาการอาหารที่เลี้ยงผู้ต้องขัง

ดังนั้นทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์จึงมีหน้าที่ในภารกิจฯ ดังกล่าว ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี คลายความเครียด คลายความวิตกกังวล ในระหว่างรับโทษทางอาญา และให้ผู้ต้องขังเห็นว่ามีใช้กลุ่มที่ถูกทอดทิ้ง เมื่อสภาพร่างกายและจิตใจผู้ต้องขังสมบูรณ์ ก็พร้อมรับการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัย การศึกษาและการฝึกวิชาชีพ เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

จากการที่ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ได้พยายามพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นที่จะทำให้ผลการรักษาพยาบาลทางการแพทย์และการควบคุมผู้ต้องขังป่วยมีประสิทธิภาพ ซึ่งในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ สถานที่ บุคลากรทางการแพทย์ มีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก แต่ก็ยังไม่ถือว่าความสำเร็จนี้จะครบทุกองค์ประกอบ เนื่องจากการให้บริการทางการแพทย์ของทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ยังไม่เคยมีการประเมินผลจากผู้ต้องขังป่วยที่รับตัวไว้ทำการรักษาในทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์อย่างจริงจังว่ามีความพึงพอใจในการรักษาพยาบาลทางการแพทย์มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ได้เป็นอย่างดีว่าประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานทางการแพทย์หรือไม่ และยังสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้ามาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสร้างความไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นให้กับญาติของผู้ต้องขังได้ เพราะญาติหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะได้รับคำบอกกล่าวจากผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษา และยังสามารถลดปัญหาการส่งผู้ต้องขังป่วยออกไปรักษาที่โรงพยาบาลภายนอกได้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังบางรายไม่มีความจำเป็นต้องส่งตัวออกไปรักษาโรงพยาบาลภายนอก ด้วยเหตุผลเพียงเพราะว่าผู้ต้องขังไม่มีความพอใจและร้องขอให้ญาติมาติดต่อกับ ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์เพื่อให้ส่งตัวผู้ต้องขังป่วยออกไปรักษาที่โรงพยาบาลภายนอก ซึ่งก็จะสร้างปัญหาหลาย ๆ ด้านให้กับทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เช่น ปัญหาการขาดแคลนกำลังการควบคุม ปัญหาการหลบหนีของผู้ต้องขัง ปัญหาทางด้านงบประมาณ เป็นต้น แต่ในกรณีที่ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์มีความจำเป็นต้องส่งตัวผู้ต้องป่วยให้ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลภายนอกนั้น ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ก็จะดำเนินการให้กับผู้ต้องขังป่วยให้ได้รับการรักษาตามสิทธิที่พึงได้รับอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ศึกษาคาดว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 1.1
สถิติการส่งผู้ต้องขังป่วยออกโรงพยาบาลนอก

เดือน/ปี	ผู้ป่วยรายใหม่ (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	ใน เขต (คน)	นอก เขต (คน)	มี บัตร (คน)	ไม่มี บัตร (คน)	จำนวนครั้งที่ส่ง
ตุลาคม 48	8	5	3	7	1	8	-	30
พฤศจิกายน 48	10	7	3	6	4	8	2	66
ธันวาคม 48	4	4	-	3	1	3	1	49
มกราคม 49	10	8	2	4	6	7	3	32
กุมภาพันธ์ 49	4	3	1	3	1	3	1	32
มีนาคม 49	13	8	5	7	6	9	4	26
เมษายน 49	7	6	1	5	2	5	2	24
พฤษภาคม 49	4	3	1	2	2	2	2	25
มิถุนายน 49	10	9	1	5	5	10	-	20
กรกฎาคม 49	8	5	3	3	5	7	1	28
สิงหาคม 49	4	3	1	3	1	2	2	76
กันยายน 49	5	4	1	4	1	4	1	28
รวม	87	65	22	52	35	68	19	436

โรคที่ส่งผู้ป่วยออกไปรักษาโรงพยาบาลนอก

- มะเร็งปากมดลูก
- มะเร็งต่อมไทรอยด์
- เส้นเลือดในสมองตีบ
- เส้นเลือดดำที่หลอดอาหารโป่งพอง
- มะเร็งในช่องปาก
- มะเร็งเต้านม
- กระดูกและข้อ
- เส้นเลือดหัวใจตีบ

- ทางเดินท่อน้ำดีอุดตัน

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ด้วยผู้ศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในทณทสสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ และได้เห็นการพัฒนาทางด้านการแพทย์ ทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ สถานที่ และบุคลากรทางการแพทย์ได้มีการเจริญอย่างรวดเร็ว และมีความพร้อมเทียบเท่ากับโรงพยาบาลภายนอกได้ ซึ่งก็จะพบเห็นการที่ผู้ต้องขังป่วยได้ถูกส่งตัวมารับการรักษาทางการแพทย์ที่ทณทสสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ที่มีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่ปกติ พร้อมทั้งญาติหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังก็ยังไม่แน่ใจหรือเชื่อมั่นว่าทางทณทสสถานโรงพยาบาลฯ จะให้การรักษาทางการแพทย์ได้เทียบเท่ากับโรงพยาบาลภายนอก ซึ่งทั้งผู้ต้องขังและญาติเองก็เกิดการวิตก กังวล เกิดภาวะเครียดและเกิดผลเสียตามมาอีกมากมาย สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังที่เข้ามารับการรักษาทางการแพทย์ใหม่ หรือ ญาติ ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นเกิดความรู้สึกไม่เชื่อมั่นนั้นเกิดจากที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับการให้บริการทางการแพทย์ของทณทสสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ซึ่งในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้นำสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังทางการแพทย์ให้มีการพัฒนาอย่างมาก เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการแก้ไขฟื้นฟู

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจในด้านการให้บริการ การรักษาทางการแพทย์ของทณทสสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จึงเป็นมูลเหตุให้มีการศึกษาถึง ความพึงพอใจของผู้ต้องขังต่อการรักษาพยาบาลทางการแพทย์ (เฉพาะผู้ป่วยใน) เพราะผู้ต้องขังนั้นเปรียบเสมือนผู้รับบริการจากทณทสสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จึงจำเป็นต้องมีการวัดระดับของความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำแนวทางที่ได้มาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สายการแพทย์ และยังสามารถให้การรักษาทางการแพทย์ตามการเจ็บป่วยของผู้ต้องขังได้ตรงตามความต้องการของผู้ต้องขังในการช่วยเหลือ และเมื่อร่างกายได้รับการบำบัดรักษาแล้วสภาวะจิตใจก็ได้กลับมาเป็นปกติ ก็สามารถกลับมาศึกษาและฝึกวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้หลังพ้นโทษ โดยไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ รวมทั้งเป็นการพัฒนาการให้บริการทางการแพทย์ และยังเป็นการสนับสนุนภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อการรักษาพยาบาล ของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการการรักษาพยาบาลของ ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง การให้บริการการรักษาพยาบาลของ ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังต่อการรักษาพยาบาล โดยจะศึกษาจากผู้ต้องขังที่ เข้ามาใช้บริการด้านการรักษาพยาบาล (กรณีผู้ป่วยใน) ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาด, นักโทษระหว่าง, ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ ทั้งผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิง ไม่จำกัดโทษและคดี

นิยามคำศัพท์

1. ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ หมายถึง โรงพยาบาล สังกัดกรมราชทัณฑ์ ทำหน้าที่ควบคุม กักขัง ดูแล ผู้ต้องขังป่วยเพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาล
2. ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด, คนต้องขัง, คนฝาก ตามนัยมาตรา 4(2) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479
3. รักษาพยาบาล หมายถึง การตรวจรักษา, การดูแล, การให้คำปรึกษาและคำแนะนำในด้านการรักษา, การควบคุมป้องกันโรค, การส่งเสริมสุขภาพอนามัย
4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกด้านบวก, พอใจ, ชอบใจ, การได้รับบริการเป็นไป ตามการคาดหวัง
5. การใช้บริการ หมายถึง การเข้ารับการปฏิบัติเพื่อสนองความต้องการ ทำให้เกิด ความพึงพอใจ ในการศึกษานี้จะหมายถึงการที่ผู้ต้องขังเข้ามารับบริการด้านการรักษาพยาบาล
6. เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ หมายถึง แพทย์, ทันตแพทย์, พยาบาล, นักจิตวิทยา, นักสังคมสงเคราะห์, เจ้าหน้าที่รังสีการแพทย์, ผู้ช่วยเหลือคนไข้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อการรักษาพยาบาลของ
ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
2. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการการรักษาพยาบาลของ
ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
3. ได้ทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการให้บริการรักษาพยาบาลของ
ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์